

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО І КРИМІНОЛОГІЯ

УДК 343.2/.7(045)

О. Ф. Бантишев,
кандидат юридичних наук, професор

Б. В. Романюк,
кандидат юридичних наук, доцент

КОРУПЦІЙНІ ЗЛОЧИНИ ЯК МОЖЛИВЕ ГОТУВАННЯ ДО ВЧИНЕННЯ ІНШИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Національна академія СБ України
вул. М. Максимовича, 22, 03022, Київ, Україна
Національний транспортний університет
ул. М. Омеляновича-Павленко, 1, 01010, Київ, Україна
E-mail: bohdanroman@ukr.net

Мета: у статті досліджуються питання відповідальності за корупційні злочини, їх місце у системі Особливої частини КК України. У своєму дослідженні автори особливу увагу звертають на те, що закінчені корупційні злочини можуть являти собою стадію готування до інших, можливо більш тяжких злочинів. Зокрема, це може бути навіть готуванням до таких злочинів як посягання на життя державного чи громадського діяча (ст. 112 КК України), диверсії (ст. 113 КК України), умисного вбивства (ст. 115 КК України) та інших злочинів проти життя та здоров'я особи. Але на це, як показав аналіз юридичної літератури, ще не звертається належна увага науковців. **Методи дослідження:** визначається перелік норм кримінального законодавства, вчиненню яких можуть передувати корупційні діяння. Систематизується ряд недоліків правового регулювання корупційних злочинів. Визначається їх місце в системі активних дій як готування до вчинення інших злочинів. **Результати:** визначаються шляхи подальшого удосконалення норм, що передбачають відповідальність за корупційні злочини. Пропонується додати до їх переліку декілька злочинів, метою яких є також отримання неправомірної вигоди. **Обговорення:** проблеми норм кримінального законодавства, що регулює готування до злочинів та корупційні правовідносини.

Ключові слова: корупція, корупційні злочини, неправомірна вигода, приготування до злочину, посадова особа, кримінальне законодавство.

Постановка проблеми та її актуальність. Примітка до ст. 45 Кримінального кодексу України (далі – КК України) визначила коло корупційних злочинів, основною ознакою яких є отримання неправомірної вигоди. Але зразу слід зазначити, що кримінальний закон не дає чіткого визначення, що таке корупційний злочин. Науковці також не мають єдиної думки щодо такого визначення [1], а деякі із них взагалі вважають за не потрібне законодавче визначення такого поняття [2].

Ще менш дослідженою залишається практика того, що самі корупційні злочини можуть бу-

ти лише готуванням до інших, можливо більш тяжких злочинів. Зокрема, таких злочинів як фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України (ст. 110-2 КК України), фінансування тероризму (ст. 258-5 КК України), створення не передбачених законами України воєнізованих формувань або участі у їх діяльності (ч. 3 ст. 260 КК України), а також фінансування найманства (ч. 1 ст. 447 КК України). Окрім цього, ці злочини можуть бути готуванням до фінансово-

Бантисhev O. Ф., Романюк Б. В.

матеріального забезпечення злочинної діяльності (ч. 1 ст. 255 КК України) та надання грошей для сприяння діяльності злочинних організацій (ст. 256 КК України).

При вчиненні злочинів з ознаками корупції, передбачених ст.ст. 262 (Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем) та 410 КК України (Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем) слід мати на увазі, що це може бути готуванням до злочинів проти основ національної безпеки України та інших кримінальних правопорушень, що вчиняються з використанням зброї, бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв чи радіоактивних матеріалів.

У залежності від предмету злочину викрадення, привласнення, вимагання предметів, перерахованих у ст.ст. 262 та 410 КК України у разі якщо відомості про них становлять державну таємницю може, в залежності від суб'єкта злочину, утворювати державну зраду у формі шпигунства (ч. 1 ст. 111 КК України) або шпигунство (ч. 1 ст. 114 КК України).

Учинення такого корупційного злочину як викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 308 КК України) може бути готуванням до контрабанди цих речовин та інших незаконних дій з указаними засобами та речовинами, що є предметом цих злочинів.

Усе ці та інші питання, пов'язані з корупційними злочинами потребують як глибокого теоретичного опрацювання, так і відповідного удосконалення кримінального законодавства України.

Аналіз досліджень і публікацій. Питанням удосконалення кримінально-правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних з корупцією та аналізу складу злочинів корупційної спрямованості протягом багатьох років присвя-

чено чимало праць цілим рядом вітчизняних науковців (Л. І. Гаркуша, Л. В. Багрій-Шахматов, М. І. Бажанов, В. В. Баулін, П. С. Березін, П. Д. Біленчук, В. І. Борісов, О. Ю. Бусол, А. А. Вишняков, А. В. Гайдук, В. М. Гаркуша, В. О. Глушков, В. В. Голіна, І. М. Гриненко, І. М. Даньшин, О. М. Джу́жа, О. Ф. Долженков, О. О. Дудоров, А. П. Закалюк, О. М. Костенко, М. Й. Коржанський, П. С. Матишевський, М. І. Мельник, В. О. Навроцький, А. В. Савченко, О. Я. Светлов, В. В. Сташис, В. Я. Тацій, І. К. Туркевич, В. І. Тютюгін, Ю. С. Шемшученко та ін.).

Серед російських вчених, які приділяли увагу цій проблематиці, слід назвати В. В. Астаніна, Б. В. Волженкіна, О. О. Ігнатьєва, М. П. Карпушіна, В. М. Кудрявцева, Н. Ф. Кузнєцову, В. В. Луньова, Ю. А. Нисневича.

На жаль, досі у наукових дослідженнях не приділено належної уваги тому, що головне у суспільній небезпеці корупційних злочинів полягає у тому, що вони можуть використовуватися як готування до інших, іноді більш небезпечних злочинів, на що слід звертати особливу увагу при кримінальному провадженні відносно цих злочинів. Не має єдності думок науковців і щодо питань удосконалення кримінального законодавства, яке стосується цих питань.

Метою дослідження є широкий аналіз кримінального законодавства щодо корупційних злочинів й доведення того, що, у ряді випадків, отримана внаслідок учинення корупційних злочинів неправомірна вигода розглядається винною особою (суб'єктом злочину) лише або частково як засіб до вчинення іншого злочину, що готується. Саме тому в ході кримінального провадження за фактами вчинення злочинів з корупційними ознаками особливу увагу слід приділяти установленню змісту суб'єктивної сторони злочину – його мети.

Тому автори у статті приділяють увагу подальшому удосконаленню редакції статей КК України, що передбачають відповідальність за корупційні злочини та пропонують додати до їх переліку декілька злочинів, метою яких є отримання неправомірної вигоди.

Виклад основного матеріалу. Спершу ніж визначитися з питанням про те, способом готування до яких злочинів можуть бути корупційні злочини, нагадаємо, що готуванням до злочину

відповідно до ч. 1 ст. 14 КК України є підшукування або пристосування засобів чи знарядь, підшукування співучасників або змова на вчинення злочину, усунення перешкод, а також інше умисне створення умов для вчинення злочину.

Але дослідженню цього способу вчинення злочинів не приділялося достатньої уваги, а що стосується готування до злочинів через вчинення корупційних кримінальних діянь, то взагалі він є не дослідженим. Частково це можна пояснити тим, що, як уже відмічено, саме поняття «корупційний злочин» законодавцем не введено. Дискусійним є також питання щодо готування до злочину: визнання його стадією злочину чи самостійним видом злочину тощо. У зв'язку з чим довгий час мали місце дискусії про можливість готування у злочинах із непрямим умислом та в необережних злочинах [3]. Більшість науковців все-таки дотримуються думки що готування можливе лише у злочинах з прямим умислом [4].

Нині вітчизняний законодавець прийняв позицію останньої групи науковців. Зокрема, як уже сказано, у ч. 1 ст. 14 КК України зазначено, що готування – це умисне створення умов для вчинення злочину. Вважаємо, що готування до злочину може відбуватися тільки з прямим умислом як визнає закон.

Виходячи з таких позицій, розглянемо корупційні злочини під цим кутом зору їх як можливу попередню стадію учинення інших злочинів. Оскільки, як уже йшлося, однією з основних ознак корупційних злочинів є отримання неправомірної вигоди вони можуть бути готуванням до фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України (ст. 110-2 КК України) або фінансування тероризму. При цьому примітка до ст. 110-2 КК України визначає фінансування як вчинення фінансового або матеріального забезпечення дій, передбачених у цій статті. Примітка 1 до ст. 258-5 КК України пояснює, що фінансування тероризму – це його фінансове або матеріальне забезпечення. Це можуть бути також готування до фінансування не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (ч. 3 ст. 260 КК України) чи найманців (ч. 1 ст. 447

КК України), дії, спрямовані на матеріальне забезпечення діяльності об'єднань злочинних організацій або організованих груп (ч. 2 ст. 255 КК України) або на надання технічних пристроїв, грошей, цінних паперів учасникам злочинних організацій (ст. 256 КК України).

У всіх інших випадках, коли отримання неправомірної вигоди розглядається винною особою (суб'єктом злочину) як можливість фінансування учинення майбутнього злочину, який буде вчинений іншою особою (іншими особами), дії, спрямовані на таке «фінансування», слід кваліфікувати як дії пособника (ч. 5 ст. 27 КК України) у злочині, що готується.

Такі корупційні злочини як викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 262 КК України), а також викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 410 КК України) можуть бути готуванням не лише до фінансування вище вказаних злочинів, а також й готуванням до таких злочинів проти основ безпеки як посягання на життя державного чи громадського діяча (ст. 112 КК України), диверсії (ст. 113 КК України), умисного вбивства (ст. 115 КК України) та інших злочинів проти життя та здоров'я особи (розділ II Особливої частини КК України).

У разі якщо відомості про військове майно, яким заволодів суб'єкт злочину, становлять державну таємницю такі дії, у залежності від суб'єкту злочину, можуть становити державну зраду (ч. 1 ст. 111 КК України) або шпигунство (ч. 1 ст. 114 КК України).

Відомий випадок, коли радянський пілот Беленко 6 вересня 1976 року при виконанні бойового завдання з ворожих спонукань угнав до Японії таємний на той час літак «МІГ-25». Він заочно засуджений до страти за зраду батьківщини у формі втечі за кордон та шпигунство за п. «а» ст. 64 тодішнього кримінального закону Російської РФСР.

Бантишев О. Ф., Романюк Б. В.

Це може бути готуванням також до інших злочинів, що вчиняються з використанням (застосуванням) предметів цих злочинів.

Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем засобів пересування може вчинятися з метою дезертирства (ст. 408 КК України), вчинення незаконного перетинання державного кордону (ст. 204-1 Кодексу України про адміністративні проступки) або контрабанди (ст. 201 чи 305 КК України).

З урахуванням того, що саме незаконне перетинання державного кордону України може бути готуванням до вчинення різноманітних злочинів як в Україні, так і за її межами (терористичні акти, створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань тощо) і за вчиненням таких дій можуть приховуватися різні злочини (контрабанда, порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю), а такого виходячи із того, що незаконне перетинання державного кордону можуть вчинити особи, що вчинили в Україні тяжкі злочини (шпигунство, терористичний акт чи будь-який інший вид кримінального правопорушення з переліку терористичних злочинів тощо), пропонуємо повернути до кримінального закону ст. 331, котра була виключена з нього Законом України від 18.05.2004 р. № 1723-IV.

З урахуванням того, що гладкоствольна мисливська зброя, як і інша може використовуватися і використовується для вчинення будь-яких злочинів, вираз «крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї» з тексту диспозиції ч. 1 ст. 262 КК України та з інших статей цього кодексу, де він застосовується (ст.ст. 201, 262, 263), пропонуємо виключити.

Що стосується злочину, передбаченого ст. 191 КК України «Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем» у залежності від відношення предмету злочину до тієї чи іншої групи майна такі дії можуть бути готуванням до різних злочинів. Якщо це майно, відомості про яке становлять державну таємницю, то це може бути готуванням до державної зради у формі шпигунства (ч. 1 ст. 111 КК України) або шпигунства (ч. 1 ст. 114 КК України). Це може бути також готуванням до контрабанди (ст. 201 КК

України) та інших злочинів у сфері господарської діяльності.

Учинення викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 308 КК України) може бути готуванням до контрабанди цих речовин (ст. 305 КК України), організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 317 КК України) або засобом їх функціонування. Таким же чином слід також визначитися й щодо злочинів, передбачених ст. 312 «Викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем», ст. 313 «Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням» та ст. 320 «Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів» КК України.

Злочин, передбачений ст. 357 КК України «Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження», може бути готуванням до різноманітних злочинів, при вчиненні яких можуть використовуватися викрадені чи привласнені вищевказані предмети. Саме тому у ході кримінального провадження відносно злочинних дій, передбачених вказаною статтею КК України, особливу увагу слід приділяти спрямованості умислу винної особи (суб'єкту злочину, встановленню його мети).

Ці дії можуть вчинятися не лише з метою власного збагачення, одержання неправомірної вигоди, але також і з метою фінансування інших злочинів, що і слід встановлювати у процесі кримінальних проваджень щодо злочинних діянь, передбачених ст. 210 КК України.

Стаття 354 КК України передбачає відповідальність за підкуп працівника підприємства, установи чи організації.

Ретельний аналіз частин першої, другої та третьої цієї статті дозволяє зробити висновок, що ця стаття передбачає відповідальність за два самостійних злочини: частини перша та друга – за пропозицію чи обіцянку, а так само надання неправомірної вигоди, а частини третя та четверта – за прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди.

Саме тому пропонуємо ст. 354 КК України розділити на дві самостійні норми, а саме: ст. 354 «Підкуп працівника підприємства, установи чи організації і ст. 354-1 «Прийняття неправомірної вигоди працівником підприємства, установи чи організації».

Ця пропозиція відноситься і до інших статей кодексу, що передбачають відповідальність за корупційні злочини і в яких поєднані надання і прийняття неправомірної вигоди (див. ст.ст. 318-3, 368-4, 369-2 КК України).

Це ж стосується й таких діянь як прийняття пропозиції, обіцянки або одержання працівником підприємства, установи чи організації, який не є службовою особою або особою, яка працює на користь підприємства, установи чи організації, неправомірної вигоди.

У ч. 5 ст. 354 КК України у нинішній редакції зазначається, що підстава звільнення від кримінальної відповідальності, вказана у ній, розповсюджується на злочини, передбачені як ст. 354, так і ст.ст. 368-3, 368-4, 369, 369-2 КК України. Оскільки у цих статтях про таке звільнення не йдеться, то з метою дотримання належної техніки законотворення, пропонуємо додати до них або відповідні частини з вказівками про таке звільнення або у відповідних примітках до цих статей дати посилання на ч. 5 ст. 354 КК України. Примітки 3-5 до ст. 254 КК України вказують, що слід розуміти під пропозицією, обіцянкою неправомірної вигоди, про повторність цього злочину, а також про поняття вимагання такої вигоди.

Ці поняття використовуються не тільки при застосуванні ст. 354, а й інших статей КК України. Тому також для правового закріплення даного факту необхідно до цих статей додати відповідні примітки з посиланням на примітки до ст. 354 КК України.

Слід мати на увазі, що підкуп працівника підприємства, установи чи організації як і підкуп службової особи можуть вчинятися у

стані крайньої необхідності. Наприклад, у разі необхідності отримання медичної допомоги, коли кримінальна відповідальність виключається.

Вважаємо, що і для пропозиції, обіцянки, а також само надання неправомірної вигоди як і для прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди слід було б вказати у законі мінімальну суму, з якої настає відповідальність винного за ці злочини. Зокрема, можна встановити її у 0,5 неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Примітки 1 та 2 до ст. 364 КК України дають визначення службової особи для застосування ст.ст. 364, 368, 368-2 369, а також вказують, які юридичні особи прирівнюються до державних та комунальних підприємств. Відповідні примітки слід було б додати і до вище вказаних статей.

Примітки 3 та 4 до ст. 363 КК України пояснюють, яку шкоди слід вважати істотною і що слід розуміти під тяжкими наслідками, вказаними у диспозиціях ст.ст. 364-367 КК України. З нашої точки зору було б правильним аналогічні примітки також додати до вище вказаних статей або дати у цих статтях посилання на відповідні примітки до ст. 364 КК України.

Примітка 1 до ст. 364-1 КК України дає визначення неправомірної вигоди, котре, окрім цієї статті, відноситься також до ст.ст. 364, 364-1, 365-2, 368, 369-2 та 370 КК України.

Але існує певна непослідовність законодавця. За порядком статей КК України поняття неправомірної вигод вперше зустрічається у примітці 2 до ст. 354 КК України. Саме там слід було й вказати, що воно стосується й вище наведених норм кримінального закону.

У примітці 2 до ст. 368 КК України вказано, котрі особи є службовими особами, що займають особливо відповідальне становище.

У відповідних статтях кодексу, де йдеться про таких осіб слід було б дати відповідні посилання на цю примітку до ст. 368 КК України.

Стаття 368-2 КК України передбачає відповідальність за незаконне збагачення. Формулювання диспозиції частини першої цієї статті: «Набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у власність активів у значному розмірі, законність підстав набуття яких не підтверджено доказами, а так само передача

Бантисhev О. Ф., Романюк Б. В.

нею таких активів будь-якій іншій особі» суперечить такій загальній засаді кримінального провадження як презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини, закріпленої у п. 10 ст. 7 КПК України.

Стаття 62 Конституції України вказує: «Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вини не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду».

Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину.

Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

У разі скасування вироку суду як неправосудного держава відшкодовує матеріальну і моральну шкоду, завдану безпідставним засудженням».

Виходячи з цього ст. 368-2 КК України, як декларативне проголошення нібито посилення боротьби з корупцією, з КК України слід виключити.

Висновки. Таким чином, у разі кримінального провадження щодо злочинів, віднесених законом до корупційних, особливу увагу слід приділяти встановленню змісту суб'єктивної сторони злочину – мети винної особи (суб'єкта злочину).

З метою посилення боротьби з кримінальними правопорушеннями що пов'язані з корупційною діяльністю належної уваги заслуговує робота щодо перегляду вище наведених нами кримінально-правових норм та шляхів її проведення.

Література

1. Мельник М. І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії): монографія. – К.: Юрид. думка, 2004. – С. 67-70; Андрушко П. Корупційні правопорушення та корупційні злочини як їх різновид: співвідношення і диференціація відповідальності за їх вчинення / П. Андрушко // Право України. – 2010. – № 9. – С. 90-101; Куц В. Поняття корупційних злочинів та їх види / В. Куц, Я. Трильова // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2012. – № 4. – С. 32-36;

Захарчук О. З. Нормативне закріплення корупційних злочинів за законодавством України та їх класифікація / О. З. Захарчук // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. – 2015. – № 813. – С. 33-38; Тютюгін В. І. Поняття та ознаки корупційних злочинів / В. І. Тютюгін, К. С. Косінова // Вісник Асоціації кримінального права України. – 2015. – № 1(4). – С. 388-396 та ін.

2. Міфтахутдінов В. Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення / В. Міфтахутдінов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jur-gazeta.com/publications/practice/kriminalne-pravo-ta-proces/kriminalna-vidpovidalnist-za-korupciyni-pravoporushennya.html>.

3. Познышев С. В. Основные начала науки уголовного права. Общая часть уголовного права / С. В. Познышев. – М.: Изд-во А.А. Нарцева, 1912. – С. 359; Лившиц В. К. К вопросу о понятии эвентуального умысла / В. К. Лившиц // Сов. гос. и право. – 1947. – № 7. – С. 43; Горелик И. И. Понятие преступлений, опасных для жизни и здоровья / И. И. Горелик // Вопр. угол. права и процесса. Вып. 2. – Минск, 1960. – С. 60; Дагель П. С. О косвенном умысле при предварительной преступной деятельности / П. С. Дагель // Вопросы гос. и права. – Л., 1964. – С. 189 та ін.

4. Трайнин А. Н. Состав преступления по советскому уголовному праву / А. Н. Трайнин. – М.: Гос. изд-во юрид. лит., 1951. – С. 320; Дурманов Н. Д. Стадии совершения преступления по советскому уголовному праву / Н. Д. Дурманов. – М.: Госюриздат, 1955. – С. 123; Кузнецова Н. Ф. Ответственность за приготовление к преступлению и за покушение на преступление по советскому уголовному праву / Н. Ф. Кузнецова. – М.: Изд-во Моск. унта, 1958. – С. 136; Сухарев Е. Предварительная преступная деятельность / Е. Сухарев, А. Куликов // Сов. юстиция. – 1992. – № 21-22. – С. 8; Зеленецкий В. С. Возбуждение уголовного дела на стадии приготовления к преступлению / В. С. Зеленецкий // Ответственность посадових осіб за корупційну діяльність: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. семінару (11-12 трав. 2001 р.). – Х.: Східно-регіон. центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2003. – С. 211-215 та ін.

References

1. *Mel'nyk M. I.* Korupcija – korozija vlady (social'na sutnist', tendencii' ta naslidky, zahody protydii'): monografija. – K.: Juryd. dumka, 2004. – S. 67-70; Andrushko P. Korupcijni pravoporushennja ta korupcijni zlochyny jak i'h riznovyd: spivvidnoshennja i dyferenciacija vidpovidal'nosti za i'h vchynennja / P. Andrushko // *Pravo Ukrai'ny.* – 2010. – № 9. – S. 90-101; Kuc V. Ponjattja korupcijnyh zlochyniv ta i'h vydy / V. Kuc, Ja. Tryl'ova // *Visnyk Nacional'noi' akademii' prokuratury Ukrai'ny.* – 2012. – № 4. – S. 32-36; Zaharchuk O. Z. Normatyvne zakriplennja korupcijnyh zlochyniv za zakonodavstvom Ukrai'ny ta i'h klasyfikacija / O. Z. Zaharchuk // *Visnyk Nacional'nogo universytetu «L'viv's'ka politehnika».* Jurydychni nauky. – 2015. – № 813. – S. 33-38; Tjutjugin V. I. Ponjattja ta oznaky korupcijnyh zlochyniv / V. I. Tjutjugin, K. S. Kosinova // *Visnyk Asociacii' kryminal'nogo prava Ukrai'ny.* – 2015. – № 1(4). – S. 388-396 ta in.
2. *Miftahutdinov V.* Kryminal'na vidpovidal'nist' za korupcijni pravoporushennja / V. Miftahutdinov [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://jur-gazeta.com/publications/practice/kriminalne-pravo-ta-proces/kriminalna-vidpovidalnist-za-korupciyni-pravoporushennja.html>.
3. *Poznyshev S. V.* Osnovnye nachala nauky ugovnogo prava. Obshhaja chast' ugovnogo

prava / S. V. Poznyshev. – M.: Yzd-vo A.A. Narceva, 1912. – S. 359; Lyvshyc V. K. K voprosu o ponjatyy eventual'nogo umysla / V. K. Lyvshyc // *Sov. gos. y pravo.* – 1947. – № 7. – S. 43; Gorelyk Y. Y. Ponjatye prestuplenyj, opasnyh dlja zhyzny y zdorov'ja / Y. Y. Gorelyk // *Vopr. ugol. prava y processa.* Vyp. 2. – Minsk, 1960. – S. 60; Dagal' P. S. O kosvennom umysle pry predvartel'noj prestupnoj dejatel'nosti / P. S. Dagal' // *Voprosy gos. i prava.* – L., 1964. – S. 189 ta in.

4. *Trajnyn A. N.* Sostav prestuplenija po sovet'skomu ugovnomu pravu / A. N. Trajnyn. – M.: Gos. yzd-vo juryd. lit., 1951. – S. 320; Durmanov N. D. Stady sovershenija prestuplenija po sovet'skomu ugovnomu pravu / N. D. Durmanov. – M.: Gosjuryzdat, 1955. – S. 123; Kuznecova N. F. Otvetstvennost' za prygotovlenye k prestupleniju y za pokushenye na prestuplenye po sovet'skomu ugovnomu pravu / N. F. Kuznecova. – M.: Yzd-vo Mosk. un-ta, 1958. – S. 136; Suharev E. Predvartel'naja prestupnaja dejatel'nost' / E. Suharev, A. Kulykov // *Sov. justycija.* – 1992. – № 21–22. – S. 8; Zeleneckyj V. S. Vozbuzhdenye ugovnogo dela na stady prygotovlenija k prestupleniju / V. S. Zeleneckyj // *Vidpovidal'nist' posadovyh osib za korupcijnu dijal'nist': zb. materialiv mizhnar. nauk.-prakt. seminaru (11-12 trav. 2001 r.).* – H.: Shidno-region. centr gumanitarno-osvitnih iniciatyv, 2003. – S. 211-215 ta in.

А. Ф. Бантышев, Б. В. Романюк

**КОРРУПЦИОННЫЕ ПРЕСТУПЛЕНИЯ КАК ВОЗМОЖНОЕ
ПРИГОТОВЛЕНИЕ К СОВЕРШЕНИЮ ДРУГИХ УГОЛОВНЫХ
ПРАВОНАРУШЕНИЙ**

Национальная академия СБ Украины
ул. М. Максимовича, 22, 03022, Киев, Украина
Национальный транспортный университет
ул. М. Омеляновича-Павленко, 1, 01010, Киев, Украина
E-mail: bohdanroman @ ukr.net

Цель: в статье исследуются вопросы ответственности за коррупционные преступления, их место в системе Особенной части УК Украины. В своем исследовании авторы особое внимание обращают на то, что законченные коррупционные преступления могут представлять собой стадию приготовления к другим, возможно более тяжким преступлениям. В частности, это может быть приготовлением таких преступлений как посягательство на жизнь государственного или общественного деятеля (ст. 112 УК), диверсии (ст. 113 УК), умышленного убийства (ст. 115 УК Украины) и других преступлений против жизни и здоровья человека. Но на это, как показал анализ юридической литературы, еще не обращается должное внимание ученых. *Методы исследования:* опреде-

Бантисhev О. Ф., Романюк Б. В.

ляется перечень норм уголовного законодательства, совершению которых могут предшествовать коррупционные деяния. Систематизируется ряд недостатков правового регулирования коррупционных преступлений. Определяется их место в системе активных действий как приготовление к совершению других преступлений. **Результаты:** определяются пути дальнейшего совершенствования норм предусматривающих ответственность за коррупционные преступления. Предлагается добавить в их перечень несколько преступлений, целью которых есть получение неправомерной выгоды. **Обсуждение:** проблемы норм уголовного законодательства, регулирующего приготовления к преступлениям и коррупционные правоотношения.

Ключевые слова: коррупция, коррупционные преступления, неправомерная выгода, приготовление к преступлению, должностное лицо, уголовное законодательство.

A. Bantyshev, B. Romanyuk

CORRUPTION AS A POSSIBLE PREPARATION FOR COMMITTING OTHER CRIMINAL OFFENCES

National Academy of Security Service of Ukraine
M. Maksimovic st., 22, 03022, Kyiv, Ukraine
National Transport University
M. Omelyanovich-Pavlenko st., 1, 01010, Kyiv, Ukraine
E-mail: bohdanroman @ ukr.net

Objective: this article examines the issues of responsibility for corruption crimes and their place in the system of the Special part of the Criminal Code of Ukraine. In their study, the authors pay special attention to the fact that completed corruption offences may represent a stage for the preparation of other, perhaps more serious crimes. In particular, it may even be a preparation for such crimes as the attempt on the life of a state or public figure (article 112 of the Criminal Code), sabotage (article 113 of the Criminal Code), premeditated murder (article 115 of the Criminal Code) and other crimes against life and health. But this, as the analysis of legal literature shows, has not drawn due attention of scientists. **Research methods:** identification of a range of provisions of criminal law, the commission of which may precede acts of corruption; systematization of a number of shortcomings in the legal regulation of corruption crimes; determination of their place in the system of active operations as a preparation for the commission of other crimes. **Results:** the ways of further improvement of standards of legal regulation of the corruption crimes were determined. It was proposed to add to the list a number crimes, the purpose of which is obtaining illegal benefits. **Discussion:** problems of the criminal law, regulating the preparations for crimes and corruption matters.

Keywords: corruption, corruption offence, illegal benefit, preparation for a crime, officer, criminal law.